सोलापूर जिल्हा सर्वसाधारण माहिती.
जमिनीचे वर्गीकरण.

(लाख हेक्टर)

अ.क्र.	तपशील	**सोलापूर जिल्हा**
1	भौगोलिक क्षेत्र	14.88
2	जंगल	0.35
3	ओसाड व लागवडीखाली नसलेली जमिन	0.64
4	शेती कामास उपयोग नसलेली जमिन	0.05
5	लागवडीस उपयोगी जमिन	0.39
6	चालू पड	1.11
7	इतर पड	1.30
8	एकूण पेरलेले क्षेत्र	10.31
9	एकापेक्षा जास्त पेरलेले	1.03
10	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	11.34

सरासरी जमीन धारणा क्षेत्र व खातेदार संख्या

अ.क्र.	**तपशील**	सोलापूर जिल्हा
1	अत्यल्प (1 हेक्टरपेक्षा कमी)	181312
2	अल्प (1--2 हेक्टर)	175528
3	इतर (2 हेक्टरपेक्षा जास्त)	207430
	एकूण	564270
4	सरासरी जमीन धारणा क्षेत्र हेक्टर	2.09

सोलापूर जिल्ह्यातील पिकांची सरासरी उत्पादकता.

अ.क्र.	**पिकाचे नांव**	**सरासरी उत्पादकता (किलो/हेक्टर)**
1	ख. मका	1400
2	बाजरी	699
3	गहू	2166
4	रब्बी ज्वारी	673
5	मका	1200
6	मूग	465
7	उडीद	384
8	तूर	957
9	ग्राम	591
10	ऊस	88 मे.टन
11	कापूस	209
12	सोयाबीन	1027
13	भुईमुग	550
14	ख. सुर्यफुल	498
15	रबी सुर्यफुल	800
16	करडई	379
17	उ. भुईमुग	2433

सोलापूर जिल्ह्यातील शेती पध्दत.

Strength :-

- सोलापूर जिल्ह्यातील हवामान निरनिराळ्या पिकासाठी पोषक असल्याने येथे विविध पिकांचे उत्पादक होते.
- वाहतुकीच्या दृष्टीने सुविधा उपलब्ध असल्यामुळे ताज्या कृषिमालाचा पुरवठा कमी वेळेमध्ये करता येतो.
- शेती व शेती पुरक व्यवसाय शेतकऱ्यांने अंगीकारल्यामुळे दुग्धव्यवसायाला चालना मिळाली आहे.

कृषि कजाचा पुरवठा

- सहकारी आणि केंद्रीय बँकाच्या पुढाकारामुळे पिक कर्ज उपलब्धतता वाढली.
- बियाणे, खते, किटकनाशके, पशुखाद्य यासारख्या सुविधा गावोगावी उपलब्ध आहेत.
  कृषि विज्ञान मंडळ, शेतकरी सहकारी संघ, सहकारी सोसायटी, शेतकरी गट, इ. स्थापन झाले आहेत.
- नविन पिक तंत्रज्ञान व सुक्ष्म सिंचनाच्या सुविधा उपलब्ध आहेत.

Weakness :-

- जवळपास 70% पाण्याचा वापर फक्त ऊस पिकासाठी केला जातो.
- पाण्याचा नियोजित वापर न केल्यामुळे क्षारपड जमिनीचे क्षेत्र वाढले आहे.
  सेंद्रीय खताचा वापर न करणे.
- जमिनीत सुक्ष्म अन्नद्रव्याची कमतरता आहे.
- हिरवळीच्या खतांचा वापर न करणे.
- रासायनिक खताचा नियोजनबध्द वापर न केल्यामुळे जमिनीची सुपीकता कमी होते.
- हिरवळीच्या खतांचा व सेंद्रीय खतांचा वापर कमी करणे.
- रोग आणि किडीचा जास्त प्रादुर्भाव.
- पिक कर्ज फक्त महत्वाच्या पिकासाठी घेतले जाते.
- जमिनीतील सेंद्रीय कार्बनचे प्रमाण घटत आहे.
- एकात्मिक किड व अन्नद्रव्य व्यवस्थापनाचा वापर न करणे.
- डाळींबीखालील क्षेत्र तेल्या रोगामुळे कमी होत आहे.

Opportunities :-

- ✓ जिल्ह्यातील हवामान हे विविध पिकांच्या वाढीसाठी पोषक असल्यामुळे येथे निरनिराळी फळपिके, भाजीपाला, फुलशेती, जास्त कोरडवाहू पिके घेता येतात.
- ✓ पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार हिरव्या चाऱ्याचे उत्पादन होते.
- ✓ वाहतुकीच्या सुविधा उपलब्ध आहेत.
- ✓ दुग्ध व दुग्धजन्य उत्पादनाची मागणी वाढल्यामुळे दुधाचे उत्पादन व दुध प्रक्रीया उद्योग वाढविण्याची संधी आहे.
- ✓ ऊसाला कमी भाव मिळाल्यामुळे केळी, पपई, भाजीपाला, तेलबीया पिकाखालील क्षेत्र वाढत आहे.
- ✓ बेदाण्याची मागणी वाढल्यामुळे द्राक्ष लागवड व उत्पादन वाढले आहे.
- ✓ सोलापूर जिल्ह्याला नॅशनल हायवे नेटवर्क असल्यामुळे त्याचा उपयोग भाजीपाला व फळे, फुलाच्या मार्केटिंगसाठी केला जातो.

Threats :-

- जवळपास 70% पाण्याचा वापर ऊस या पिकासाठी केला जातो. त्यामुळे अन्नधान्य, फलोत्पादन व भाजीपाला पिकाखालील क्षेत्र कमी आहे.
- पाण्याच्या जास्त वापरामुळे क्षारपड जमिनीचे प्रमाण वाढले आहे.
- मातीपरीक्षणाचा अभाव.
- अनियोजित खताच्या वापरामुळे जमिनीची सुपीकता आणि वेतन कमी होत आहे.
- कोल्ड स्टोरेज आणि काढणी नंतरची हाताळणी व्यवस्थित न केल्याने कमी किंमत मिळते.
- वाहतुकीच्या वेळी चुकीची हाताळणी केल्याने तोटा होतो.
- पिकाखालील क्षेत्र व उत्पादन वाढल्यामुळे कमी किंमत मिळते.
- फळातील किटकनाशकांचा अंश जास्त प्रमाणात असल्यामुळे किंमत कमी होते.
- पायाभूत सुविधांच्या कमतरतेमुळे शेतीत तोटा होतो.

- आकर्षक किंमतीच्या अभावामुळे गळीतधान्य, कडधान्य आणि तेलबीया पिकाखालील क्षेत्र कमी झाले आहे.
- सिंचनासाठी वीज फक्त कांही तासच उपलब्ध होते.
- पिक काढणीनंतरच्या तंत्रज्ञानाचा अभाव.

सोलापूर जिल्ह्यातील कृषिविषयक उपलब्ध सुविधा.

- शेती संशोधन केंद्र : 1
- तालुका बीज गुणन प्रक्षेत्र : 11
- तालुका फळरोपवाटीका : 5 सरकारी व 41 खाजगी.
- कृषि चिकित्सालय : 7
- कृषि महाविद्यालय : 2
- कृषि विज्ञान केंद्र : 1
- सेंद्रीय खत प्रकल्प : 2
- प्रशिक्षण केंद्र : 3
- मृद चाचणी प्रयोगशाळा : 3 (क्षमता 26000 नमुने)
- फिरते मृद चाचणी केंद्र : 1
- ए.पी.एम.सी. : 12
- उप.एपी.एम.सी. : 18
- गोदाम : 18 (क्षमता 45000 टन)
- साखर कारखाना : 17
- सहकारी दुध संघ : 2
- सहकारी दुध सोसायटी : 2712
- पशुवैद्यकीय चिकित्सा केंद्र : 7
- पशुवैद्यकीय दवाखाने : 31
- पशुवैद्यकीय उपकेंद्र : 31
- कृषि विभागाचे प्रशिक्षण केंद्र : 7

सोलापूर जिल्ह्यातील ऊस पिकाचे तालुकानिहाय लागवड क्षेत्र.

अ.क्र.	तालुक्याचे नांव	ऊसाचे क्षेत्र
1	दक्षिण सोलापूर	10413.75
2	उत्तर सोलापूर	4335.00
3	अक्कलकोट	6815.40
4	बार्शी	6930.00
5	मोहोळ	19142.13
6	कुर्डुवाडी	16895.97
7	करमाळा	16552.20
8	पंढरपूर	36420.00
9	सांगोला	1655.00
10	माळशिरस	22049.15
11	मंगळवेढा	11035.00
एकूण		152243.60

सोलापूर जिल्हयातील सिंचनाखालील क्षेत्र

(क्षेत्र - हेक्टर)

अ.क्र.	तालुका	ओलिताखालील क्षेत्र		ओलिता खालील व्दिवळ क्षेत्र (३+४)	ओलिता खालील स्थूल क्षेत्र	एकूण लागवडी खालील स्थूल क्षेत्र	ओलिता खालील स्थूल क्षेत्राची लागवडी खालील स्थूल क्षेत्राशी टक्केवारी
		पृष्ठभागीय	विहीर				
१	२	३	४	५	६	७	८
१	करमाळा	५५२६	१५४२४	२०९५०	२५६२०	८९८३६	२८.५२
२	माढा	५०८७	१९८८५	२४९७२	२८७३९	१११४४२	२५.७९
३	बार्शी	३९६१	१३९७२	१७९३३	१९७१२	९००२९	२१.९०
४	उ.सोलापूर	३५०८	८२५५	११७६३	१२०००	४३१४२	२७.८२
५	मोहोळ	३९७४	१९२७५	२३२४९	२५४९५	९५०२८	२६.८३
६	पंढरपूर	१६५७३	३३८३२	५०४०५	५४३३२	९४८४३	५७.२९
७	माळशिरस	५४५५	२९३३७	३४७९२	४२७९३	१०२१११	४१.९१
८	सांगोला	५८२७	१२६१५	१८४४२	२३९३०	८४७१६	२८.२५
९	मंगळवेढा	१५२९	२५४६	४०७५	८३४६	७९७१२	१०.४७
१०	द.सोलापूर	३७९७	१७७८२	२१५७९	२२६७४	८६६७४	२६.१६
११	अक्कलकोट	५४६४	१८११८	२३५८२	२६२२७	१०३५२४	२५.३३
		६०७०१	१९१०४१	२५१७४२	२८९८६८	९८१०५७	२९.५५

जिल्हयातील फळबाग लागवडीखालील क्षेत्र		
अ.क्र.	पिकाचे ाांव	लागवडी खालील क्षेत्र
१	आंबा (Mango)	९३५३
२	डाळिंब Pomegranate)	३३०१८
३	केळी (Banana)	2500
४	सिताफळ (Custard Apple)	१४२६
५	आवळा (Amala)	७४१
६	चिंच (Tamrind/Chinch)	२२२५
७	पेरु (Guava)	१९९१
८	द्राक्षे (Grapes)	१२०००
९	लिंब (Lemon	७००७
१०	चिकू (Chiku)	४२२९
११	पपई (Papaya)	१५००
१२	बोर (Ber)	१८५०१
	एकूण फळबाग पिके	९४४९१
	भाजीपाला पिके	
१	वांगी (Brinjal)	१०००
२	टोमॅटो (Tomato)	२०००
३	भेंडी (Ladies Fingure)	५००
४	कांदा (Onion)	१३०००
५	मिरची (Chilly)	२०००
	एकूण भाजीपाला पिके	१८५००

खरीप हंगाम सन 2010-2011 मधील पिकनिहाय सरासरी क्षेत्र अहवाल.

अ.क्र.	पिकाचे नांव	सरासरी क्षेत्र हे.
1	2	3
1	भात	900
2	सं.ज्वारी	900
3	बाजरी	25200
4	मका	10500
5	इतर तृणधान्य	700
6	तूर	15200
7	मूग	2700
8	उडीद	3400
9	इतर कडधान्य	12300
10	**एकूण अन्नधान्य**	**71800**
11	भुईमूग	4200
12	तीळ	400
13	कारळे	200
14	सुर्यफूल	10300
15	सोयाबीन	900
16	इतर गळितधान्य	200
17	**एकूण गळितधान्य**	**16200**

18	कापूस	3400
19	ऊस	62400
	एकूण	**1,53,800**

खरीप हंगाम 2010-2011 मधील तालुकानिहाय सरसरी क्षेत्र अहवाल.

अ.क्र.	तालुका	सरासरी क्षेत्र हे.
1	2	3
1	उत्तर सोलापूर	4100
2	दक्षिण सोलापूर	6900
3	बार्शी	23800
4	अक्कलकोट	19600
5	मोहोळ	8900
6	माढा	8400
7	करमाळा	12400
8	पंढरपूर	20900
9	सांगोला	17500
10	माळशिरस	15700
11	मंगळवेढा	15600
	एकूण	**1,53,800**

रब्बी हंगाम सन 2010-2011 पिकनिहाय सरासरी क्षेत्र अहवाल.

अ.क्र.	पिकांचे नांव	सरासरी क्षेत्र हेक्टर
1	2	3
1	रब्बी ज्वारी	664500
2	गहू	46800
3	मका	12400
4	इतर तृणधान्य	2000
5	**एकूण तृणधान्य**	**725700**
6	हरभरा	32100
7	इतर कडधान्य	200
8	**एकूण कडधान्य**	**32300**
9	**एकूण रब्बी अन्नधान्य**	**758000**
10	करडई	15800
11	तीळ	0
12	जवस	700
13	सुर्यफूल	24100
14	इतर गळितधान्य	100
15	**एकूण रब्बी गळितधान्य**	**40700**
16	**एकूण रब्बी क्षेत्र**	**7,98,700**

कृषि विभाग, जिल्हा परिषद सोलापूर.

केंद्र पुरस्कृत व राज्य पुरस्कृत योजनांची माहिती सन 2010-11

कृषि विभाग, जि.प. सोलापूरमार्फत विविध केंद्र पुरस्कृत व राज्य पुरस्कृत योजना 25 ते 50% अनुदानावर राबविल्या जातात. सन 2010-11 मध्ये 1) राष्ट्रीय गळीतधान्य उत्पादन कार्यक्रम. 2) गतिमान मका उत्पादन कार्यक्रम 3) ऊस विकास कार्यक्रम 4) तृणधान्य विकास कार्यक्रम 5) केंद्र पुरस्कृत यांत्रिकीकरण ट्रॅक्टरचलित औजारे योजना इ. योजना राबविल्या जातात.

1) राष्ट्रीय गळीतधान्य उत्पादन कार्यक्रम :-

महाराष्ट्र राज्यात तेलबियांचे उत्पादन कमी असून योजनेखाली तेलबियांची आवश्यकता पूर्ण करणेसाठी क्षेत्र, उत्पादन व उत्पादकता यामध्ये वाढ करणे अत्यंत आवश्यक आहे. तेलबियांचे क्षेत्र, उत्पादन व प्रति हेक्टरी उत्पादकता वाढवणे हा योजनेचा मुख्य उद्देश आहे. या योजनेमध्ये भुईमुग, सोयाबीन, सुर्यफुल, करडई, तीळ, मोहरी, जवस इ. पिकांचा समावेश करणेत आलेला आहे. खालील प्रमाणे विविध घटकांवर शेतकऱ्यांना अनुदानाचा वैयक्तीक लाभ देण्यात येतो.

अ):- प्रमाणित बियाणे वाटप:- या मध्ये भूईमूग व सोयाबीन या पिकांसाठी प्रति क्विंटल 800/-

प्रमाणे अनुदान महाबीज या कंपनीस शासनामार्फत देण्यात येते.

ब) सुधारित कृषि औजारे :- 1) हस्तचलित 2) स्वंयचलित. शेतकऱ्यांना किंमतीच्या 50% अनुदानावर वाटप केले. त्यामध्ये सारायंत्र 196 नगाचा पुरवठा आदेश दिला

क) पिक संरक्षण उपकरणे :- 1) हस्तचलित 2) स्वंयचलित. शेतकऱ्यांना किंमतीच्या 50% किंवा रु.800/- यापैकी जे कमी असेल ते हस्तचलितसाठी व किंमतीच्या 50% किंवा रु. 2,000/- अनुदान देय आहे.

ड) एच.डी.पी.ई.पाईप पुरवठा :- 75 एम.एम. व्यासाचे 6 मिटर लांबीचे 35 नग म्हणजे 210 मिटर पाईप पुरवठा अनुसूचित जाती, जमाती, अत्यल्प, अल्प भूधारक शेतकऱ्यांना किंमतीच्या 25% किंवा रु. 15,000/-

इ) पीक संरक्षण औषधे :- किंमतीच्या 50% किंवा 500/- रु. प्रति हेक्टर यापैकी जे कमी

असेल ते शेतकऱ्यांना देय राहील.

ई) जिप्सम वाटप :- जिप्सम वाटपासाठी प्रतिटन रु. 800/- अनुदान देण्यात येते. 1 हेक्टर गळीतधान्यास 4 क्विंटल जिप्सम देणेत येते

फ) जिवाणू संवर्धके :- किंमतीच्या 50% किंवा 100/- रु. प्रति हेक्टरी यापैकी जे कमी असेल ते अनुदान देय राहील. यामध्ये ॲझोबॅक्टर या जिवाणू संवर्धक पाकीटाचा समावेश होतो.

2) कडधान्य उत्पादन कार्यक्रम -

कृषि विकास अधिकारी स्तरावर केंद्र पुरस्कृत कडधान्य विकास कार्यक्रम राबविणेत आला नाही.

3) ऊस विकास कार्यक्रम :-

ऊस पिकांचा प्रति हेक्टरी उत्पादन खर्च करुन प्रति हेक्टरी उत्पादन वाढ करणेचे दृष्टीने ही योजना राबविणेत येत आहे.

1)सुधारित औजारे :- उत्पादन खर्चात कपात करण्याच्या दृष्टीने मनुष्याच्या ,बैलाच्या सहाय्याने चालणा-या औजारावर 25% जास्तीत जास्त रु.15000/- प्रति औजारे जे कमी असेल त्या दराने अनुदान देय राहील.

4) सधन कापूस विकास कार्यक्रम :-

कृषि विकास अधिकारी स्तरावर सधन कापूस विकास कार्यक्रम राबविणेत आलेला नाही.

5) एकात्मिक मका विकास कार्यक्रम-

मका पिकाचे हेक्टरी उत्पादन वाढीसाठी मका विकास कार्यक्रम राबविणेत येत आहे. जिल्हा परिषदेमार्फत प्रमाणित बियाणे व सुधारित औजारे या बाबी राबविणेत येतात.

1) पिक संरक्षण औठी प्रति क्विंटल 1200/- रु अनुदान देय राहील.
2) सुधारित औजारे- उत्पादन खर्चात कपात करणेच्या दृष्टीने मनुष्याच्या /बैलाच्या सहाय्याने चालणा-या औजारावर 50% जास्तीत जास्त रु.2500/- रु.प्रति औजारे जे कमी असेल ते अनुदान देय राहील. तसेच यंत्र शक्तीवर चालणा-या औजारासाठी अनुदानाची मर्यादा किंमतीच्या 50% किंवा जास्तीत जास्त 15,000/- पर्यंत देय राहील.

सन 2010- 2011 मधील माहे जुलै 2010 अखेर योजना निहाय अर्थसंकल्पीय तरतूद प्राप्त अहवाल.

(आकडे लाखात)

अ.क्र	योजनेचे नांव	मार्गदर्शक सुचनान्वये तरतूद
1	**2**	3
1	गळीतधान्य उत्पादन कार्यक्रम	25.95
2	गतिमान मका विकास कार्यक्रम	5.49
3	एकात्मिक तृणधान्य विकास कार्यक्रम	15.20
4	केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजना	13.35
5	राज्य पुरस्कृत पिक संरक्षण योजना	10.00
6	विशेष घटक योजना	
7	ओ. टी. एस. पी.	

जि.प.सेंस योजो अंतर्गत सा 2010-11 ची तरतुद

अ. क्रं.	योजोचे ांव शिर्ष (अंदाजपत्रकीय बाब)	सा 2010-11 चे मूळ अंदाजपत्रक	शेरा
1	**2**	**3**	**4**
1	कृषिाष्ठि शेतकऱ्यांचा सत्कार	20000	
2	पीक संरक्षण औजारे पुरविणे	200000	
3	सुधारीत शेतकी औजरे व साधो (अधुाक कृषि यंत्रे)	1000000	
4	सिंगल पिस्टा / थ्री पिस्टा / एच.टी.पी.स्प्रे पंप वाटप	1500000	
5	अल्पभुधारक शेतकऱ्यांाा मळणी मशिा / चाफकटर वाटप करणे.	1000000	
6	गोबरगॅस संलग शौचालये बाधंकाम आुदाा	200000	
7	पेट्रो केरोसीा इंजिा वाटप	1000000	
8	पाणबुडी मोटार	1000000	
9	स्टेशारीसाठी (छपाईसाठी) मापापुस्तके, प्रचार व प्रसिदी साहित्य छपाई, **इंधा व वाहा दुरुस्ती**	200000	
10	केंद्र पुरस्कृत योजो अंतर्गत रोटाव्हेटर वाटपासाठी पुरक आुदाा प्रती ाग रु.10000	200000	
11	ताडपत्री वाटप	500000	
12	द्रवरुप खते व सुक्ष्म अन्नद्रव्य वाटप	300000	
13	केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजोतील सुधारित कृषि औजारांाा 25% पुरक आुदाा	600000	
14	रेशीम उद्योग विकास	300000	
एकूण		**8020000**	

कृषि विभाग, जिल्हा परिषद, सोलापूर

जिल्हा परिषद सेस फंडातून राबविणेत येणाऱ्या विविध योजनाचा तपशिल.

अ.क्रं.	योजने नांव	अनुदान प्रमाण	योजने बाबत संक्षिप्त तपशिल
1	कृषिाष्ठि शेतकऱ्यांचा सत्कार	-	प्रत्येक तालुक्यातील एक प्रगतशिल शेतकरी निवडून त्याचा संपत्नीक सत्कार केला जातो.
2	पीक संरक्षण औजारे पुरविणे	50 %	पिक संरक्षण उपकरणाचे शेतकऱ्यांना 50% अनुदानावर वाटप करण्यात येते.
3	सुधारीत शेतकी औजरे व साधने (अधुनिक कृषि यंत्रे)	50 %	विविध सुधारित शेतकी औजारे व साधने शेतकऱ्याना अनुदानावर वाटप करण्यात येते.
4	सिंगल पिस्टान / थ्री पिस्टान / एच.टी.पी.स्प्रे पंप वाटप	50 %	सिंगल पिस्टन / दोन पिस्टन स्पेपंप / थ्री पिस्टन स्पेपंप /शेतकऱ्याना 50 % अनुदानावर वाटप करण्यात येते.
5	अल्पभुधारक शेतकऱ्याना मळणी मशिन / चाफकटर वाटप करणे.	50 %	मळणी मशीन / चाफकटर शेतकऱ्याना 50 % अनुदानावर वाटप करण्यात येते.
6	गोबरगॅस संलग शौचालये बांधकाम अनुदान	-	गोबरगॅस बाधकाम करणाऱ्या शेतकऱ्यांना शौचालये बाधकामासाठी प्रति लाभार्थी र.रु.1,000/- पुरक अनुदान देण्यांत येते.
7	पेट्रो केरोसीन इंजिन वाटप	50 %	पेट्रोकेरोसीन इंजिन शेतकऱ्याना 50 % अनुदानावर वाटप करण्यात येते.
8	पाणबुडी मोटार	50 %	पाणबुडी शेतकऱ्याना 50 % अनुदानावर वाटप करण्यात येते.
9	केंद्र पुरस्कृत योजने अंतर्गत रोटाव्हेटर वाटपासाठी पुरक अनुदान प्रती नग रु.10000	50 %	शेतकऱ्यांना प्रती रोटाव्हेटर र.रु.10,000/- मर्यादित अनुदानावर वाटप करण्यांत येते.
10	ताडपत्री वाटप	50 %	ताडपत्री वाटप शेतकऱ्याना 50 % अनुदानावर वाटप करण्यात येते.
11	द्रवरुप खते व सुक्ष्म अन्नद्रव्य वाटप	50 %	द्रवरुप खते शेतकऱ्याना 50 % अनुदानावर वाटप करण्यात येते.
12	केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजनेतील सुधारित कृषि औजारांना 25% पुरक अनुदान	50 %	ऊस विकास योजनेतील सुधारीत कृषि औजारे 25% केंद्र व 25% जि.प.सेंस असे एकूण 50% अनुदानातून वाटप करण्यांत येते.
13	रेशीम उद्योग विकास	50 %	रेशीम उद्योग विकासाठी रेशीम शेती करणाऱ्या शेतकऱ्यांना 50% अनुदानावर रेशी उद्योगास आवश्यक औजारे वाटप करण्यांत येते.

जिल्हा परिषद सेस योजनेतील सन 2010-2011 मध्ये घेण्यात आलेल्या योजना बाबत माहिती (कृषि विभाग जिल्हा परिषद सोलापूर)

---

1) <u>कृषिनिष्ठ शेतक-यांचा सत्कार</u> :- (तरतुद र.रु.20,000/-)

शेतीनिष्ठ या पदासाठी जिल्हा परिषद स्तरावरील निवड समितीने शिफारस केलेले शेतकरी हेच कृषिनिष्ठ शेतकरी म्हणून व महाराष्ट्र शासनाने जिल्हयातील गौरविलेले शेतिनिष्ठ, कृषिभुषण, जिजामाता कृषिभुषण, शेतीमित्र, यांचा सपत्नीक सत्कार या योजनेतुन करण्यात येतो. पंचायत समिती मार्फत शेतिनिष्ठ पदासाठी शिफारस केलेल्या शेतकरी यांना कृषिनिष्ठ शेतकरी म्हणून मानचिन्हे, शाल, श्रीफळ व साडी चोळी प्रशस्ती पत्र देण्यात येते तसेच कृषिनिष्ठ शेतकरी व शासनाने गौरविलेले शेतकरी यांना मानचिन्हे, शाल, श्रीफळ, इ.देवून उभयंताचा सत्कार करण्यात यावा. व तसेच कृषिनिष्ठ शेतकरी व त्याचे समवेत जास्ती जास्त 10 व्यक्तीना कार्यक्रमाच्या पुर्वी किंवा नंतर चहाची ची व्यवस्था करणेसाठी येणारा खर्च तरतूदीमधून करण्यात यावा. कार्यक्रमासाठी उपस्थित असलेल्या मान्यवंराचा सत्काराचा खर्चही यामधून करणेस मान्यता देणेत आलेली आहे.

2) <u>पिक संरक्षण औजारे पुरविणे :-</u> (तरतुद र.रु.2,00,000/-)

केंद्र शासनाच्या योजनेमध्ये अपुरी तरतुदी प्राप्त होत असल्याने जिल्हयातील शेतक-याच्या मागणी प्रमाणे मारुती फुट स्प्रेपंप 50% अनुदानावर वाटप करण्यात यावा. महाराष्ट्र कृषि /लघु उद्योग विकास महामंडळ अथवा जिल्हा मार्केटिग अधिकारी यांचे मार्फत शासन मंजूर दरकरारा प्रमाणे खरेदी करुन वाटप करण्यात यावेत. जिल्हयातील शेतक-यांना त्याच्या 7/12 उता-यावर फळबागा अथवा नगदी पिके असलेल्या व प्रथम मागणी करणा-या शेतक-यास प्रथम प्राधान्याने औजारे उपलब्ध असे पर्यत वाटप करणेत यावे. सदरच्या योजनेस मान्यता देण्यात आलेली आहे.

3) <u>सुधारित शेतकी औजारे व साधने (आधुनिक कृषि यंत्रे):-</u> (तरतुद र.रु.10,00,000/-)

शेतक-यांच्या मागणी प्रमाणे विद्युंत पंपसंच ओपनवेल (पाणबुडी) 3-एच.पी. विद्युत पंपसंच 50% अनुदानावर शासनाच्या मंजूर दरकराराप्रमाणे महाराष्ट्र कृषि /लघु ऊद्योग विकास महामंडळ अथवा जिल्हा मार्केटिंग अधिकारी मार्फत खरेदी करुन गटांना पुरवठा करणेत यावेत. जिल्हा परिषद सदस्यांचे व पंचायत समिती सभापती यांचे शिफारस घेऊन त्याचे वाटप शेतक-यास करणेस मान्यता देण्यात आलेली आहे.

4) <u>सिंगल पिस्टन / थ्री पिस्टन / एच.टी.पी स्प्रेपंप वाटप :-</u> (तरतुद र.रु.15,00,000/-)

जिल्हयातील फळबागधारकांना त्यांच्या फळबागावर पडणा-या किडी व रोगापासून पासुन फळबागाचे संरक्षण करणेसाठी शेतक-यांच्या मागणी प्रमाणे सिंगल पिस्टन, टु पिस्टन, व थ्री पिस्टन स्प्रेपंप 50% अनुदानावर वाटप करण्यात यावेत.

सदरचे स्प्रेपंप (ॲस्पी) कंपनीचे सिंगल, डबल व थ्री पिस्टन स्प्रेंपंप शासन दर करार नसेल तर जाहिर निविदाद्वारे आय.एस.आय.प्रमाणितच खरेदी करुन वाटप करण्यात यावेत. लाभार्थी निवड करणेपुर्वी त्याचेकडे फळबाग असल्याची खात्री (7/12 उतारे) अथवा पंचायत समिती स्तरावरील कृ.अ.यांनी समक्ष पाहणी करुनच दाखला देवून निवड करणेत येईल व जिल्हा परिषद सदस्यांचे व पंचायत समिती सभापती यांचे शिफारस घेऊन त्याचे वाटप शेतक-यास करणेस मान्यता देण्यात आलेली आहे.

5) अल्पभुधारक शेतकऱ्यांना <u>मळणी मशिन / चाफकटर वाटप करणे :-</u> (तरतुद र.रु.10,00,000/-)

50% अनुदानावर पॉवर ऑपरेटेड चाफकटर 2 एच.पी. एस.पी.मोटर सह वाटप करण्यात येणार आहेत. ज्या शेतक-यांकडे जादा जनावरे आहेत अश्या शेतक-यांना चा-यांचा योग्य विनियोग होऊन चा-याची बचत व दुध उत्पादनात वाढ होण्यासाठी 7/12 उतारा घेवून चाफकटर उपलब्ध असे पर्यत वाटप करण्यात येईल. महाराष्ट्र कृषि उद्योग किंवा लघु विकास महामंडळ अथवा जिल्हा मार्केटिग अधिकारी यांचे कडून शासनमान्य दरकरारानुसार खरेदी करुन वाटप करण्यात यावे. जिल्हा परिषद सदस्यांचे व पंचायत समिती सभापती यांचे शिफारस घेऊन त्याचे वाटप शेतक-यास करणेस मान्यता देण्यात आलेली आहे.

6) <u>गोबरगॅस संलग्न शौचालय बांधकाम अनुदान :-</u> (तरतुद र.रु.2,00,000/-)

सन 2009-10 मध्ये बांधलेल्या बायोगॅस संयत्रास संलग्न शौचालय जोडलेल्या लाभार्थीना शौचालय बांधकामासाठी जिल्हा परिषद सेस योजने अंतर्गत रक्कम रुपये 1000/- प्रति संच मर्यादित अनुदान वाटप करण्यास मान्यता देणेत आलेली आहे.

7) <u>पेट्रो केरोसीन इंजिन वाटप :-</u> (तरतुद र.रु.10,00,000/-)

सध्या लाईटच्या लोडशेडींगमुळे वारंवार लाईट जाते लाईट गेल्यावर पाण्याअभावी पिके वाळून जातात पिके वाळून जावू नये म्हणून लाईट गेल्यानंतरही पिकांना पाणी देणेसाठी 50% अनुदानावर पेट्रोकेरोसीन 3600 आरपीएम 3 एच.पी. इंजिनचा पुरवठा करण्यात येणार आहे. सदर पेट्रोकेरोसीन इंजिन महाराष्ट्र कृषि उद्योग चविकास महामंडळ मर्या- उस्मानाबाद यांचे कडून खरेदी करुन 7/12 व 8 अ च्या उतारा घेवून शेतक-यांना पेट्रोकेरोसीन 3 एच.पी. पंपसंच (इंजिन) उपलब्ध असे पर्यंत वाटप करण्यात यावे. जिल्हा परिषद सदस्यांचे व पंचायत समिती सभापती यांचे शिफारस घेऊन त्याचे वाटप शेतक-यास करणेस मान्यता देण्यात आलेली आहे.

8) <u>पाणबुडी मोटार :-</u> (तरतुद र.रु.10,00,000/-)

शेतक-यांना 5 एच.पी. विद्युत मोटार पंपसंच ओपनवेल पाणबुडी 50% अनुदानावर वाटप करण्यात येणार आहे. तरी सदर विद्युतपंपसंच महाराष्ट्र कृषि /लघु उद्योग विकास महामंडळा कडुन शासन दरकरारा प्रमाणे खरेदी करुन 7/12 व 8 अच्या अधारे वाटप करण्यात यावे. जिल्हा परिषद सदस्यांचे व पंचायत समिती सभापती यांचे शिफारस घेऊन त्याचे वाटप शेतक-यास करणेस मान्यता देण्यात आलेली आहे.

9) <u>स्टेशनरीसाठी (छपाईसाठी) मापनपुस्तके, प्रचार व प्रसिध्दी साहित्य छपाई, इंधन व वाहन दुरुस्ती :-</u> (तरतुद र.रु.2,00,000/-)

कृषि विषयक व इतर साहित्य छपाई करणे व वाटप करणे, जि.प.सेंस योजनेअंतर्गत जाहिर निविदाद्वारे औजारे खरेदी केल्यास त्या जाहिर निविदा प्रसिध्दी पोटी येणारा वृत्तपत्राचा खर्च करणे, धान्य नमुने तपासणीचे देयक अदा करणे व जि.प.सेंस योजनेअंतर्गत राबविण्यांत येणाऱ्या योजनाची अमलबजावणी व पाहणी करणे करिता कृषि विभागाकडे उपलब्ध असल्याने वाहनास इंधन व वाहन दुरस्ती खर्च करण्यांस मान्यता देण्यांत आलेली आहे.

10) <u>केंद्र पुरस्कृत योजने अंतर्गत रोटाव्हेटर वाटपासाठी पुरक अनुदान प्रतिनग रु.10,000/- :-</u> (तरतुद र.रु.2,00,000/-)

केंद्र पुरस्कृत योजने अंतर्गत कृषिव्हेटर / रोटाव्हेटर वाटप करण्यात येणा-या कृषिव्हेटर / रोटाव्हेटर जिल्हा परिषद सेस योजने अंतर्गत रक्कम रु.10,000/- पुरक अनुदानावर ट्रॅक्टर असणा-या शेतक-यांना वाटप करण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे.

11) <u>ताडपत्री वाटप</u> :- (तरतुद र.रु.5,00,000/-)

सोलापुर जिल्हयातील शेतक-यांना पिक काढणी नंतर त्याची खळयावर अचानक / अवेळी पडणा-या पावसामुळे निगा राखणे व साठवणुक करणे इत्यादी बाबीसाठी लागणारा निवारा नसतो . मालाची नासाडी होते. त्याकरीता सर्व शेतक-यांना धान्य साठवणीसाठी ताडपत्री 5 X 7 मीटर ची 50% अनुदानावर वितरित करण्यास मान्यता देणेत आलेली आहे. जिल्हा परिषद सदस्यांचे व पंचायत समिती सभापती यांचे शिफारस घेऊन त्याचे वाटप शेतक-यास करणेस मान्यता देण्यात आलेली आहे.

12) <u>द्रवरुप खते व सुक्ष्म अन्नद्रव्य वाटप</u> :- (तरतुद र.रु.5,00,000/-)

ठिबक सिंचन केलेल्या शेतक-यांना द्रवरुप खताचा वापर करणे ही तात्रिंकदृष्टया अत्यंत योग्य व काळाची गरज असल्यामुळे ठिबक सिंचन बसविण्यात आलेल्या शेतक-यांना 50% अनुदानावर 19:19:19 या दोन बॅगा देण्यात यावेत. द्रवरुप खत महाराष्ट्र कृषि उध्योग विकास महामंडळ , महाराष्ट्र लघू उद्योग विकास महामंडळ अथवा जिल्हा मार्केटिंग अधिकारी सोलापूर यांचे मार्फत खरेदी करुन वाटप करण्यात येते. द्रवरुप खताचे वाटप जिल्हयातील शेतक-यांना प्रथम मागणी करणारे शेतक-यास प्रथम प्राधान्याने उपलब्ध असे पर्यत जिल्हा परिषद सदस्यांचे व पंचायत समिती सभापती यांचे शिफारस घेऊन वाटप करणेस मान्यता देणेत आलेली आहे.

13) <u>केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजनेतील सुधारित कृषि औजारांना 25% पुरक अनुदान :-</u> (तरतुद र.रु.6,00,000/-)

केंद्र शासनाच्या योजनेमध्ये अपुरी तरतुदी प्राप्त होत असल्याने जिल्हयातील शेतक-याच्या मागणी प्रमाणे सुधारीत शेतकी औजारे व साधने जि.प.सेंसचे 25% व केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजनेअंतर्गत 25% असे एकूण 50% अनुदानावर वाटप करण्यात यावे. महाराष्ट्र कृषि /लघु उद्योग विकास महामंडळ अथवा जिल्हा मार्केटिग अधिकारी यांचे मार्फत शासन मंजूर दरकरारा प्रमाणे खरेदी करुन वाटप करण्यात यावेत. जिल्हयातील शेतक-यांना त्याच्या 7/12 उतारा घेऊन औजारे उपलब्ध असे पर्यत वाटप करणेत यावे. सदर योजनेअंतर्गत चार बैली 51 इंची नांगर खरेदी करुन जिल्हा परिषद सदस्यांचे व पंचायत समिती सभापती यांचे शिफारस घेऊन त्याचे वाटप शेतक-यास करणेस मान्यता देण्यात आलेली आहे.

14) रेशीम उद्योग विकास :- (तरतुद र.रु.3,00,000/-)

जिल्हयातील शेतकऱ्यांना रेशम उद्योग विकासासाठी 50% किंवा 75% अनुदानावर रेशीम उद्योग खात्याकडील मार्गदर्शनानुसार साहित्य वाटप करण्यास मान्यता देणेत आलेली आहे.

वरील प्रमाणे जिल्हा परिषद सेस योजने अंतर्गत प्राप्त झालेल्या एकूण अनुदान रक्कम रुपये 80,20,000/- च्या योजनेचे रुपरेषा सादर केलेल्या प्रस्तावास वरील प्रमाणे सभेमध्ये सविस्तर योजनानिहाय चर्चा होऊन सन 2009-2010 या साला करिता योजना राबविणेस सर्वानुमते मान्यता देण्यात आली व तसेच जिल्हा परिषद सेस योजने अंतर्गत वाटप करण्यात येणा-या औजारे / साहित्य जिल्हा परिषद सदस्यांची व पंचायत समिती सभापती यांची शिफारस घेऊन वाटप करण्यांत यावे. संबधित शिफारस दिलेले लाभार्थीनी औजारे 15 दिवसात घेऊन जावे जर 15 दिवसाच्या आत अनुदान वजा जाता रक्कम रोख भरुन औजारे / साहीत्य जर नेले नाहीतर सदरची शिफारस रदद करुन दुसरे नवीन शिफारस सादर करावी. तसेच एखादया गटाकडे 2 महिन्यापेक्षा जास्त कालावधी पर्यंत औजारे शिल्लक राहिल्यास इतर तालुक्याच्या मागणीनुसार वर्ग करण्यात यावे. असे सर्वानुमते ठरले.

अनुसूचित जाती उपयोजना (विघयो) व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजना

दारिद्रय रेषेखाली असणा-या अनुसूचित जाती/नवबौध्द व अनुसूचित जमाती शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढवून त्यांना दारिद्रय रेषेच्या वर आणण्यासाठी कृषि विभागामार्फत विशेष घटक योजना 1982 पासून राज्यात राबविली जाते यासाठी शासनाकडून प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता दिली जाते. या योजने अंतर्गत जमीन सुधारणा, निविष्ठा, सुधारित औजारे, बैलगाडी, बैलजोडी, इनवेल बोअरिंग, जुनी विहीर दुरुस्ती, पाईप लाईन, विद्युत पंप/ऑईल इंजिन, नवीन विहीर, शेततळे, परसबाग कार्यक्रम, ताडपत्री पुरवठा, तारेचे कुंपण, धान्य कोठी, तुषार/ठिबक सिंचनसंच पुरवठा इत्यादी कार्यक्रम मार्गदर्शक सुचनेनुसार राबविले जातात. या योजने अंतर्गत समाविष्ठ असलेले घटक/बाब यापैकी एक किंवा जास्त घटकांचा बाबीचा लाभ शेतक-यांच्या गरजेनुसार दिला जातो. प्रती लाभार्थी अनुदानाची कमाल मर्यादा नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेण्यासाठी रु.1,00,000/- व हया घटकाचा लाभ घेण्यासाठी जे लाभार्थी इच्छूक नाहीत त्यांचेसाठी घटकाची कमाल मर्यादा रु.50,000/- पर्यंत इतर बाब म्हणून लाभ दिला जातो.

या योजनेसाठी लाभार्थी निवडीचे खालील निकष राहतील.

1) अनु.जाती शेतक-यांचे नांवे 6 (सहा) हेक्टर किंवा त्यापेक्षा कमी शेतजमीन असेल अशा शेतकऱ्यांची निवड करावी. जमीन धारणेचा दाखला 7/12 व 8अ मध्ये घेण्यात यावा.
2) लाभार्थी हा अनुसूचित जाती / नवबौध्द /अनु.जमातीचा शेतकरी असावा.
3) लाभार्थीचे दारिद्रय रेषेखालील (बीपीएल) शेतकऱ्यांना वार्षिक उत्पनाचे मर्यादेची अट राहणार नाही. मात्र दारिद्रय रेषेखालील शेतकऱ्यांशिवाय अन्य लाभार्थीचे सर्व मार्गांनी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु.25,000/- पर्यंत असावे.
4) शेतकरी स्वत: शेती विकास योजनेची कामे हाती घेणेस उत्सुक असावा.

अनुसूचित जाती उपयोजना (विघयो) राबविण्याकरिता खालीलप्रमाणे बाबनिहाय अनुदान देय आहे.

अ. क्र.	बाब	अनुदानाची टक्केवारी	अनुदान मर्यादा रुपये.
1	जमीन सुधारणा (1 हेक्टर मर्यादेत)	100	मृद संधारण निकषानुसार एक हेक्टर क्षेत्राकरिता रु.40000/- च्या मर्यादेत
2	प्रात्यक्षिकासाठी निविष्ठा वाटप (1 हेक्टर मर्यादेत)	100	रु.5000/- च्या मर्यादेत
3	पीक संरक्षण/शेतीची सुधारित औजारे	100	रु.10,000/- च्या मर्यादेत
4	बैलजोडी/रेडेजोडी	100	रु.50,000/- च्या मर्यादेत
5	बैलगाडी	100	रु.15,000/- च्या मर्यादेत
6	जूनी विहीर दुरुस्ती	100	रु.30,000/- च्या मर्यादेत
7	इनवेल बोअरिंग	100	रु.20,000/- च्या मर्यादेत नाबार्डच्या निकषानुसार
8	पाईप लाईन	100	300 मीटरपर्यंत नाबार्डच्या निकषा नुसार रु.20,000/- च्या मर्यादेत
9	पंपसंच	100	रु.20,000/- च्या मर्यादेत
10	नविन विहीर	100	रु.70,000/- ते रु.1,00,000/- च्या मर्यादेत

			(रोहयो अंतर्गत योजने नुसार)
11	शेततळे	100	रु.35,000/- मृ.सं.निकषानुसार
12	परसबाग कार्यक्रम (फलोत्पादन विभागाच्या निकषानुसार	100	रु.200/- प्रती लाभार्थी
13	तुषार/ठिबक सिंचनसंच पुरवठा	100	रु.25,000/- प्रती हेक्टर च्या मर्यादेत

लाभार्थी निवडीसाठी शासनाने जिल्हा निवड समिती गठीत केली आहे त्याची रचना खालीलप्रमाणे आहे.

अ) अनुसुचित जाती उपयोजना (वि.घ.यो.)

1) अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारीजि.प. - अध्यक्ष
2) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी - सदस्य
3) कार्यकारी अभियंता लघुसिंचन, जि.प. - सदस्य
4) भूजल सर्वेक्षण यंत्रणेचे जिल्हा स्तरीय अधिकारी - सदस्य
5) जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी - सदस्य
6) विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी (जि.प.) - सदस्य
7) कृषि विकास अधिकारी, जि.प - सदस्य सचिव

ब) आदिवासी उप योजना (क्षेत्रांतर्गत व क्षेत्राबाहेरील) (ओ.टी.एस.पी.)

1) अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारीजि.प. - अध्यक्ष
2) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी - सदस्य
3) कार्यकारी अभियंता लघुसिंचन, जि.प. - सदस्य
4) भूजल सर्वेक्षण यंत्रणेचे जिल्हा स्तरीय अधिकारी - सदस्य
5) प्रकल्प अधिकारी, एकात्मीक आदिवासी विकास प्रकल्प - सदस्य
6) कृषि विकास अधिकारी, जि.प - सदस्य सचिव

➢अनु.जाती उपयोजना (विघयो)अंतर्गत खालीलप्रमाणे जमा खर्चाचा तपशिल

अ.क्र.	वर्ष	निवडलेले लाभार्थी	प्राप्त अनुदान (रु. लाखात)	झालेला खर्च (रु. लाखात)
1	2008-09	831	393.25	393.16

➢आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजना (ओटीएसपी)अंतर्गत खालीलप्रमाणे जमा खर्चाचा तपशिल

अ.क्र.	वर्ष	निवडलेले लाभार्थी	प्राप्त अनुदान (रु. लाखात)	झालेला खर्च (रु. लाखात)
1	2008-09	-	11.00	10.97

चालू वित्तीय वर्ष 2009-2010 विशेष घटक योजनेसाठी रु.374.00 (आकडे लाखात) व आदिवासी उपयोजनेसाठी (ओटीएसपी) रु.14.40 अनुदान प्राप्त झालेले आहे.

सोलापूर जिल्हयात मागासवर्गीय लाभार्थीसाठी अनुसूचित जाती उपयोजना (विशेष घटक योजना) व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजना यशस्वीरित्या राबविणेत आली आहे.

अनुसूचित जाती उपयोजना(विघयो)
आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी उपयोजना (ओटीएसपी)
आठव्या पंचवार्षिक योजनेत निवडीसाठी करावयाचा अर्ज

- -

1) अर्जदाराचे नांव :---

2) जात. :- ----------------------

3) अर्जदाराचे नावावर असलेले एकूण क्षेत्र :- --------------

4) अ) बागाईत :-
ब) जिराईत :-

5) गावाच्या कोणत्या दिशेस जमीन आहे. :-

6) कर्ज कोणत्या कारणासाठी घेणार आहे.

अ) जमीन सुधारणा :-

ब) लघुसिंचन :-

क) निविष्ठा पुरवठा :-

ड) बैलगाडी / बैलजोडी :-

7) घरातील एकूण माणसे :-

8) त्यापैकी प्रत्यक्ष शेतीवर काम करणारे :-

9) शेती शिवाय इतर व्यवसाय करतात काय? :-

10) कुटूंबाचे एकंदर वार्षिक उत्पन्न किती? :-

11) घरातील एकूण जनावरे किती? बैल--------गाई----------म्हैस-------- शेळया--------

अर्जदाराची सही / अंगठा

प्रति,

मा.कृषि विकास अधिकारी
जिल्हा परिषद,सोलापूर
द्वारा :- गट विकास अधिकारी
पंचायत समिती------------------------

वरील लाभार्थीस विशेष घटक योजना समाविष्ट करुन घेणेस हरकत नाही. अर्जासोबत खालील दाखले जोडले आहेत. 1) 7/12 2) 8/अ 3) 6-ड 4) उत्पन्नाचा दाखला 5) जातीचा दाखला 6) 1 मे 2001 नंतर तिसरे अपत्य नाही. प्रतिज्ञापत्र.

वरील शेतकऱ्यास यापूर्वी विशेष घटक योजना अंतर्गत अनुदानाचा लाभ दिलेला नाही. त्यामुळे सदर अर्जदाराची निवड करणेस शिफारस करण्यात येत आहे.

कृषि अधिकारी (विघयो)	गट विकास अधिकारी (वर्ग-1)
पंचायत समिती,----------------------	पंचायत समिती,----------------------

केंद्र पुरस्कृत बायोगॅस सयंत्र कार्यक्रम

बायोगॅस ही केंद्र पुरस्कृत योजाा आहे. या योजोचा 20 कलमी कार्यक्रमांतर्गत समावेश आहे.

ग्रामीण भागात शेतकरी गृहिणी स्वयंपाकाकरीता लाकडे, सरपण व शेणाच्या गोव-या याचा वापर करतात. महिलांाा धुराचा त्रास होऊा डोळे व घशाचे विकार होतात पर्यायाो सरपणासाठी वृक्षतोड होऊा पर्यावरणाचे संतुला बिघडते. त्याकरीता पर्यावरणाचा समतोल साधूा उपलब्ध ौसर्गिक साधा संपत्तीपासूा ऊर्जा िार्मिती करुा ग्रामीण भागात शेतक-यांाा ब-याच गरजा भागविता येतात . बायोगॅसवर स्वयंपाकाची शेगडी , दिवाबत्ती जारेटर चालते व उत्तम प्रतिचे शेणखत तयार होते. तसेच सयंत्राला शौचालय जोडूा जादा गॅस मिळविता येतो व शौचालय जोडणीमुळे संपूर्ण स्वच्छता अभियाा गावपातळीवर व्यवस्थित राबविता येत.

सदर योजाा गटपातळीवर राबविले जाते शासााच्या आदेशाुसार तपासणी जिल्हा व गटपातळीवर केली जाते.

सा 2009-2010 मध्ये उध्दिष्ट प्रमाणे 350 सयंत्रे बांधण्यात आली आहेत.

सयंत्राचे शासकिय अनुदान

1) अल्प / अत्यल्प / भुमिहीन / अा.जाती/जमाती लाभार्थी-8000/-रुपये प्रति सयंत्र.

2) इतर (सर्वसाधारण) लाभार्थी -8000/- रुपये प्रति सयंत्र.

3) सयंत्रास शौचालय जोडणी -1000/- रुपये प्रति शौचालय

सा 2010-2011 मधील बायोगॅस सयंत्र बांधकाम /शौचालये जोडणी

अ ा	गटाचे नांव	उध्दिष्ट	ऑगस्ट 10 अखेर साध्य
1	**अक्कलकोट**	**30**	**15**
2	**बार्शी**	**40**	**13**
3	**करमाळा**	**25**	**15**
4	**माढा**	**40**	**22**
5	**मोहोळ**	**40**	**40**
6	**मंगळवेढा**	**20**	**20**
7	**माळशिरस**	**70**	**70**
8	**पंढरपूर**	**60**	**75**
9	**सांगोला**	**30**	**26**
10	**उत्तर सोलापूर**	**15**	**15**
11	**दक्षिण सोलापूर**	**30**	**14**
	एकुण	**400**	**325**

रासायनिक खते, बियाणे व किटकनाशके विक्री परवाना घेण्यासाठी विहीत केलेले शुल्क

अ. क्र.	तपशिल	खते		बियाणे	किटकनाशके
		किरकोळ	ठोक		
1	नवीन परवाना फी रक्कम रु.	450/-	2250/-	50/-	300/-
2	नुतनीकरण परवाना फी रक्कम रु.	450/-	2250/-	20/-	300/-
3	परवाना नुतनीकरण विलंब फी रक्कम रु.	60/- (फक्त एक महिना)	75/- (फक्त एक महिना)	25/- (फक्त एक महिना)	1) 20/- एक महिना 2) 40/- दोन महिने 3) 60/- तीन महिने
4	परवाना दुरुस्ती फी रु. 1. नवीन उगमप्रमाणपत्र नोंद करणे 2. नवीन जागा (गोदाम) नोंद करणे 3. फर्मच्या नावांत बदल करण 4. विक्री केंद्राची जागा बदलणे इ.	30/-	150/-	10/-	20/-

विक्री परवाना काढणेसाठी आवश्यक कागदपत्रे

1. विहीत नमून्यातील फॉर्म.
2. विहीत केलेले शुल्क भरणा चलन.
3. जागेचा उतारा.
4. जागा मालकीचे नसेल तर संमतीपत्र.
5. जागेचा स्थळदर्शक नकाशा.
6. ग्रामपंचायत / नगर परिषद / महानगरपालिका नाहरकत दाखला. किंवा शॉप ॲक्ट (शहरी भागाकरीता)
7. पंचायत समिती कृषि अधिकारी चा जागा तपासणी दाखला व शिफारस.
8. उगमप्रमाणपत्र दोन प्रतीत.
9. रु.100/- च्या बॉडवर प्रतिज्ञापत्र (कृषि आयुक्तालयाकडील)

बियाणे, खते व किटकनाशके यांच्या गुणवत्ता नियंत्रणाबाबत विक्रेते उत्पादक यांच्या प्रशिक्षणासाठी मार्गदर्शक सूचना

अ) निविष्ठांचे नवीन परवाने / नूतनीकरणाकरिता आवश्यक बाबी---

ब) बियाणे, खते व किटकनाशके विक्रेते यांच्या सर्वसाधारण जबाबदाऱ्या

1) निविष्ठांचे परवाने सर्वांना दिसेल अशा दर्शनी भागात लावणे.
2) निविष्ठांचा साठा व भावफलक दर्शनी भागात लावणे.
3) निविष्ठा खरेदीदारास परिपूर्ण बिल जसे खरेदीदारांचे नांव व गांव निविष्ठांचे नाव, ब्रँड नेम, उत्पादकांचे नांव, लॉट नंबर / बॅच नंबर, वजन, दर व रक्कम इतर तपशिल लिहावा. व त्या बिलावर ग्राहकांची स्वाक्षरी घेण्यात यावी. किटकनाशकांचे तांत्रिक नाव व त्यामधील घटकांचे प्रमाणे बिलामध्ये लिहावे.
4) साठा-विक्री रजिस्टर दररोज पूर्ण करुन त्यावर स्वाक्षरी करणे.
5) निविष्ठांचे खरेदी व विक्रीचा अहवाल दरमहिन्यास परवाना अधिकारी यांना वेळेत पाठविणे.
6) निरीक्षकांस आवश्यक असलेले अभिलेख तपासणीसाठी उपलब्ध करुन देणे व निविष्ठा साठा तपासणीचे वेळी मदत करणे.
7) निविष्ठांचे खरेदीच्या पावत्या स्वतंत्र फाईलमध्ये कंपनी निहाय लावणे.
8) परवान्यामध्ये मंजूर असणाऱ्या उत्पादक कंपन्यांची किटकनाशके व खते विक्रीस ठेवणे. कृषि निविष्ठांचे उगमप्रमाणपत्रे वेळोवेळी परवाना अधिकारी यांचेकडून प्रमाणित करुन घेणे.
9) बियाणे व किटकनाशकांचा मुदतबाहया साठा तो खोक्यामध्ये ठेवून त्यावर चविक्रीसाठी नाहीछअसे लिहून ठेवणे. सदरचा साठा उत्पादकांस किंवा वितरकास परत पाठविण्याची कार्यवाही प्राधान्याने करणे. मुदतबाहया निविष्ठांची स्वतंत्र नोंदवही ठेवणे.
10) निविष्ठांचे नमूने घेते वेळी गुणनियंत्रण निरीक्षकास कायदेशीर कार्यवाही पार पाडण्यासाठी सहकार्य करणे.
11) साठी-विक्री रजिस्टर गुणवत्ता नियंत्रण निरीक्षकाकडून प्रमाणित करुन घेणे. प्रत्येक पानावर रबरी शिक्के मारुन घेणे.
12) सत्यता दर्शक बियाणेचे संदर्भात तक्ता 1 व 2 मधील माहिती ठेवणे.
13) वजनकाटयाची सोय करणे.
14) खत गोदामाची पुरेशी व्यवस्था असणे निविष्ठांनिहाय तो ठेवणे.

बियाणे विक्रेत्यांनी ठेवावयाची नोंदवही

अ.क्र.	दिनांक	बियाण्याचे नांव	बियाणाचा प्रकार	कोणाकडून आले	किती आले (परिमाण)	सुरुवातीचा शिल्लक साठा	एकूण साठा	विक्री किती केली	शिल्लक साठा	विक्रेत्याची स्वाक्षरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

रासायनिक खताचे साठी विक्री रजिस्टर (घाऊक व किरकोळ विक्रीसाठी स्वतंत्र)
फॉर्म चएनछ

रा.खताचे नांव-----------------उत्पादक कंपनी-------------------पॅकिंग साईज--------------------------

दिनांक	आरंभीचा शिल्लक साठा	दिवसातील आवक	एकूण साठा	दिवसातील विक्री	शिल्लक साठा	शेरा	विक्रेत्याची स्वाक्षरी
1	2	3	4	5	6	7	8

किटकनाशके साठा - विक्री रजिस्टर

किटकनाशकाचे तांत्रिक नांव-----------------ब्रँड नेम -----------------

उत्पादक कंपनीचे नांव ---------------------पॅकींग साईज-------------

अ.क्र.	आरंभीची शिल्लक	खरेदी केलेला साठा	किटकनाशक कोणाकडून खरेदी केले त्याचे नांव, पावती क्र. व दिनांक	बॅच नंबर उत्पादन दिनांक व अंतीम मुदत दिनांक	एकूण साठा (2+3)
1	2	3	4	5	6

घाऊक विक्रीचा तपशिल विक्रेत्याचे नांव व पत्ता	घाऊक विक्रीचा तपशिल विक्री केलेला साठा	दिवसांत किरकोळ विक्री केलेला साठा	एकूण विक्री (8+9)	शिल्लक साठा	विक्रेत्याची स्वाक्षरी
7	8	9	10	11	12

विक्रेत्यांकडे तपासणीमध्ये सर्वसाधारण आढळून येणाऱ्या त्रुटी

1) परवाना दर्शनी ठिकाण न लावणे.
2) निविष्ठांचा साठा व भावफलक न लावणे.
3) साठा - विक्री अद्यावत लिहिलेले नसणे व ते प्रमाणित नसणे.
4) विक्री पावतीवर निविष्ठाचा सविस्तर तपशिल नसणे, खरेदीदाराचे नाव नसणे, खरेदीदाराची स्वाक्षरी नसणे.
5) परवान्यामध्ये मंजूर नसणा-या निविष्ठांची खरेदी व विक्री करणे.
6) परवाना अधिकारी यांना निविष्ठा खरेदी - विक्रीचे अहवाल दर महिन्यास वेळेत न पाठवणि.
7) निविष्ठांची खरेदी स्वतंत्र फाईलमध्ये दिनांक निहाय न लावणे.
8) मुदतबाहय निविष्ठांची साठा नोंदवही न ठेवणे.
9) विक्रेत्यांकडे वजनकाटयाची सोय नसणे.
10) बियाण्याचे बाबतीत तक्ता नं 1 व 2 ची माहिती नसणे.
11) बियाण्याचे मागील तीन वर्षाचे अभिलेख जतन करुन न ठेवणे.

FORM VI / VII

(See Rule 10 (1) of Insecticide Act 1968 and Rule 1971

Application for the Grant of Licence / Renewal of Licence to sell stock or Exhibit for Sale or Distrubute Insecticides

---

LICENCE NO.

(If applied for Renewal)

To,

The Licencing Authority AND
Agricultural Development Officer,
Zilla Parishad, Solapur

1 NAME OF THE FIRM :

2 ADDRESS IF THE FIRM

House No. / Name :

Area / Peth / Road :

Village / City

Taluka

District

Pincode

Telephone No.

3 Is the Applicant new Comer :

If yes, the names of the Principles : List Enclosed.

If No, Particulars of the previous Licence :

Licence No :

Issue date :

Expiry Date :

NAME OF THE FIRM :

House No. / Name :

Area / Peth / Road :

Village / City

Taluka

District

Pincode

Telephone No.

4 Situation of the premises : Where Insecticides will be

STORED ☐ SOLD ☐

House No. / Name :

Area / Peth / Road :

Village / City

Taluka

District

Pincode

5 Name of the Applicant : Mr. / Mrs :

Qualification :

Experience in Trade :

(Give highest Degree) (Years)

6 Details of Applicant and / or Partners :

(enclose separate suppliment for more than one partner)

Full Name : Mr. / Mrs. Age in Years

Address : House No. / Name

Area / Peth / Road :

Village / City Taluka

District Pincode Telephone No.

8 Capacity : Proprietor Partner Manager Karta

Purpose of Licence : Agriculture House Hold Pestcontrol

Type of Licence :

Govt. Undertaking Co-op Private Agro Service Centre

9 Principal Certificates of Source / (S) to be represented from which the Insecticides will be obtained.

(Principle Certificate / (S) enclosed Nos.) :

10 Licence issued by Other State Government in the Same Name :
If yes, give full particulaers on separate page.

11 Licence Fee Rs. : Challan No. : Date :

Late Fee Rs. : Challan No. : Date :

Bank Name : [ ]

Declaration :

a) I / We declare that the information given above is true to my / our knowledge and belief and no part there of is false.

b) I / We carefully have read the terms and conditions of licence and agre to abide by them.

Date :

Place : (Signature of the Applicant)

NOTE : 1. Strike out which is not applicable. 2. All the items should be filled properly in BLOCk letters only. 3. If the information is nil say NIL. 4. Separate encloser to be enclosed where necessary.

FOR OFFICE USE ONLY

1) New Licence :

Recommending Inspector's Code No. : [ ]

2) Licence No. : [ ]

Date : [ ]

3) Renewal :

1. Renewed : [ ] 2 Date : [ ]

चForm ढAछ

MEMORANDUM OF INTIMATION
[see clause 9 (2)]

1. Details of the Notified Authority to whom application is submitted

Designation of Notified Authority Agricultural Developemnt Officer, Zilla Parishad,

Place Solapur

State of Maharashtra

2. Details of the applicant

(a) Name of the applicant --

(b) Name of the concern --

(c) Postal address with telephone number ----------------------

3. Place of business [Please give full address]

(i) For Sale --

(ii) For Storage --

4. Whether the application for

Manufacturer [ ] Importer [ ] Pool Handling Agency [ ] Wholesale Dealer [ ]

Retail Dealer [ ]

5. Details of fertilizers and their source in form छOङ

Name of fertilizer — Whether certificate of source in formङOङ is attached

(i) --------------------------- Yes [ ] No [ ]

(ii) --------------------------- Yes [ ] No [ ]

(iii) --------------------------- Yes [ ] No [ ]

(Please tick Mark whichever is applicable)

6. I have deposited the registration fee of Rs. - - - - - - - - Vide Challan No.- - - - - - - - - - -

Dated / / 20 in the Bank/Treasury - - - - - - - - - - - - - - - - or enclose Demand Draft No. - - - - - - - - - - Dated / / 20 for Rs. - - - - - - - - drawn on - - - - - - - - - - - -in favour of - - - - - - - - -payable at - - - - - - - - - - - - - - - - - -towards registration fees.

7. Whether the intimation is for an authorization letter or a renewal there of (Note : in case the intimation is for renewal of authorization letter the acknowledgement in Form A2 should be submitted for necessary endorsement thereon.)

8. Any other relevant information.

I have read the terms and conditions of eligibility for submission of Memorandum of intimation and undertake that the same will be complied by me and in taken of the same I have signed the same and is enclosed herewith.

Date :- / /20

Place :- **Signature of applicant**

- -

TERMS AND CONDITION OF AUTHORISATION

1) I Shall comply with the provisions of the Fertilizer (Control) order, 1985 and the notification issued there under for the time being in force.

2) I shall for time to time report to the notified Authority and inform about change in the premises of sale deport and godowns attched to seal depot.

3) I shall also submit in time all the returns as me be prescribed by the state Government.
4) I shall not sell fertilizers for Industrial use.
5) I shall file a separate Memorandum of Intimation for, where the storage points is located outside the urea jurisdiction of the Notified Authority where the sale depot is located.
6) I shall file separate MOI for each place when the business of selling fertilizers is intended to be carried on at more than one place.
7) I shall file separate MOI if I carry on the business of fertilizers both as result and wholesale dealer.
8) I confirm that my previous certificates of Registration or Authorization is not under Suspension or Cancellation or delxirred from selling of fertilizers.

DECLARATION

I / We declare that the information given above is true to the best of my / our knowledge and belief and no part thereof is false or no material information has been congealed.

Date :- / /20

Place :- **Signature of applicant**

INSPECTION REPORT REGARDING THE SEED ACT 1966, FERTILIZER CONTROL ORDER 1985, INSECTICIDE ACT-1963

===

1.	Name of the application and Postal Address.	:-
2.	Address of the selling point	:-
3.	Address of the Godown	:-
4.	Date of Inspection	:-
5.	Whether there is any hazardous Material kept along with the Pesticide / Fertilizer / Seed.	:-
6.	Remarks	:-

Certifying that the premises pertaining to the selling point and Godown are adjusts and Equipment with proper storage accommodation for avoiding any hazards and preserving properties of Seed / Fertilizer / Insecticide.

Date :- / /20

Place :- ***Signature***

EMBLEM

FORM ÷A÷ (See Clause 4)

FORM OF APPLICATION TO OBTAIN DEALERS LICENCE.

TO,

The Registering Authority,
Agricultural Development Officer,
Zilla Parishad, Solapur

1. Full Name And Address of the applicant

   a) Name and Postal Address :- -

   -

   b) Place of business
      (Place give exact address)

   i) For Sale -

   ii) For Storage -

2. Is it proprietor / Partnership / limited company / Hindu Undivided family concern. Gvie the Name (s) and address (es) of proprietor / Partner / Manager / Karta.

3. In what capacity this application is made.

   i) Proprietor
   ii) Partner
   iii) manager
   iv) Karta

4. Was the applicant ever convicted under the Essential Commodities Act, 1955 (10 of 1955), or any order issued there under during the last three years preceding the date or application. If so, give details.
5. Give the details of Seeds to be handled.

Sr No.	Name of Seed.
1.	- -
2.	- -
3.	- -
4.	- -
5.	- -

6. I / We deposited the licence fee or rupees Fifty vide Challan No.- - - - - - Dated- - - - - - - - -

   in Treasury / Bank -

7. Declaration :

a) I / We declare that the information given above is true to the best of My / Our knowledge and belief and no part there of is false.

b) I / We have carefully read the terms and conditions of the Licence given in From घBङ appended to the Seeds (Control) Order, 1983 and agree to abide by them.

Date :- / / 20

Place :-

Signature of Applicant

बियाणे नियंत्रण आदेश 1983 प्रमाणे परवाना देणे बाबत बियाणे / विक्रेते / वितरकांनी भरावयाची माहिती

===

1) दुकानाचे / कंपनीचे नांव व पत्ता :-

2) बियाणे विक्रीचा धंदा केंव्हा पासून करीत आहात :-

3) गेल्या 3 वर्षातील धंदा बाबत सविस्तर माहिती.

अ) सन बियाणे विक्री एकूण रक्कम रुपये. :-

ब) सन बियाणे विक्री एकूण रक्कम रुपये. :-

क) सन बियाणे विक्री एकूण रक्कम रुपये. :-

4) बियाणेचा धदा करीत असता बियाणे कायद्याप्रमाणे काही शिक्षा झाली आहे काय ? किंवा चालू ओह काय ? :-

5) बियाणे ठेवण्यास योग्य असे गोदाम आहे काय ? :-

6) बियाण्याच्या व्यतिरिक्त अन्य व्यवसाय / उद्योगधंदा आहे काय ? असल्याचा त्याचे विवरण.

7) बियाणे नियंत्रण आदेशप्रमाणे सर्व वहया अहवाल ठेवण्याची क्षमता आहे काय ? :-

दिनांक :- / / 20

ठिकाण :- - - - - - - - - - - - - - -

विक्रेते / वितरकाची स्वाक्षरी

टिप :- सदर फॉर्म च्अछ सोबत जोडून पाठवावा.

INSPECTION REPORT REGARDING THE SEED ACT 1966, FERTILIZER CONTROL ORDER 1985, INSECTICIDE ACT-1963

===

1. Name of the application and Postal Address. **:-**

2. Address of the selling point **:-**

3. Address of the Godown **:-**

4. Date of Inspection **:-**

5. Whether there is any hazardous Material kept along with the Pesticide / Fertilizer / Seed. **:-**

6. Remarks **:-**

Certifying that the premises pertaining to the selling point and Godown are adjusts and Equipment with proper storage accommodation for avoiding any hazards and preserving properties of Seed / Fertilizer / Insecticide.

Date :- / /20

Place :- ***Signature***

कृषि यांत्रिकीकरण योजना बाबत माहिती :-

सोलापूर येथील कृषि कार्यालयातील अनुदान वाटपाच्या कार्यक्रमाची कार्यपध्दती 2010-11 या वर्षासाठी प्रकाशित

1. कार्यक्रमाचे नांव :- कृषि यांत्रिकीकरणाची 100 टक्के केंद्र पुरस्कृत योजाा.
2. लाभार्थीच्या पात्रता संबंधीच्या अटी व नियम :-
    1. या योजनेत गरजू शेतकऱ्यांची लाभार्थी म्हणून निवड करता येईल.
    2. अनुसूचित जाती/जमाती लाभार्थ्यांना प्राधाय.
    3. या योजोचा लाभ शेतकऱ्यांचा समुह, नोंदणीकृत सहकारी संस्था, कृषि पतपुरवठा संस्था, बहुउद्देशीय संस्था यांना जमीन धारणा विचारात न घेता, लाभ देता येईल. तथापी त्यांना कमाल (1) तीनच अवजारे घेता येतील.
    4. लाभार्थ्यांकडील टॅक्टर चलित / स्वयंचलित औजारासाठी प्रस्तावासोबत.

        1. जमीन धारणेचा 7/12 व 8अ उतारा.

        2. ट्रॅक्टरची आर.सी. / टी.सी. पुस्तिकेची झेरॉक्स.

        3. संबंधित शासप मान्य पुरवठादार यंत्रणेच्या नांवे लाभार्थ्याकडून देय असलेल्या रकमेचा डिमांड ड्राफ्ट.

        4. रक्कम रुपये 100/- च्या बाँड पेपरवर करारनामा.

        कागदपत्रासह प्रस्ताव गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती मार्फत या कार्यालयास सादर करणे आवश्यक आहे.
    5. सदरची टॅक्टर चलित / स्वयंचलित अवजारे / यंत्रे लाभधारकास पूर्ण आयुष्य संपेपर्यंत विकता येणार नाही. विक्री केलेचे निदर्शाास आल्यास अनुदाानाची रक्कम लाभधारकाकडून वसूल करणेत येईल.
3. लाभ मिळण्यासाठीच्या अटी :- वरील प्रमाणे.
4. अनुदान वाटपाची कार्यपध्दती :-

    प्रस्तावासोबत लाभार्थ्याने शासन मान्य दराानुसार पूर्ण रक्कम भरुन शासन मान्य पुरवठा संस्थेकडून खरेदी केल्यास औजाराच्या 25% किंवा मर्या. अनुदान रकमेप्रमाणे अनुदानाची रक्कम चेकद्वारे या कार्यालयाकडून किंवा समायोजनाद्वारे पुरवठादार यंत्रणेकडून

लाभार्थ्यास दिली जाते. तसेच लाभाथ्याी अनुदान वजा जाता देय रकमेचा संबंधित पुरवठादार संस्थेस भरणा केला असेल तर अनुदानाची रक्कम संबंधित पुरवठादार संस्थेस चेकद्वारे/ समायोजोद्वारे अदा केली जाते.

5. पात्र ठरविण्यासाठी आवश्यक असलेले कागदपत्रे :-

अनु. क्र. 2 मधील 4 प्रमाणे.

6. कार्यक्रमामध्ये मिळणाऱ्या लाभाची विस्तृत माहिती.

योजनेअंतर्गत समाविष्ट औजारासाठी प्रत्येक अवजारासमोर नमूद केलेल्या अनुदानाच्या दराच्या मर्यादेत राहून वाटप करण्यात येते.

1. रोटाव्हेटर किंमतीच्या 40% देय अनुदान रु. 20,000/- च्या मर्यादेत.
2. डिस्कहॅरो किंमतीच्या 25% किंवा रु. 10,000/- च्या मर्यादेत.
3. कल्टीव्हेटर किंमतीच्या 25% देय अनुदान रु. 10,000/- च्या मर्यादेत.
4. सीड कम फर्टिर्डील किंमतीच्या 25% देय अनुदान रु. 10,000/- च्या र्मादेत.
5. कल्टीव्हेटर टॅक्टर ड्रॉन 9 टाईन किंमतीच्या 25%.
6. पॉवर टिलर किंमतीच्या 40% देय अनुदान रु. 45,000/- च्या मर्यादेत.
7. टॅक्टर 40 एच.पी. किंमतीच्या 25% देय अनुदान 45,000/- च्या मर्या.
8. पॅडी टॉसप्लेटर किंमतीच्या 25% देय अनुदान रु. 40,000/- च्या मर्यादेत.
9. रिव्हर्सीबल प्लाऊ किंमतीच्या 25% देय अनुदान रु. 10,000/- च्या मर्यादेत.
10. सीड कम फर्टिलायझर ड्रील टॅक्टर ड्रॉन किंमतीच्या 25%.
11. पॉवर ऑपरेटेड चाफ कटर विथ इलेक्टीक मोटार किंमतीच्या 25%.

7. लाभ मिळण्यासाठीची कार्यपध्दती :-

गरजू शेतकऱ्यांची संपूर्ण कागदपत्रासह प्रस्ताव गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती यांचे मार्फत प्राप्त झाल्यास प्रस्तावाची छानणी करुन आदाा पात्र औजाराच्या प्रस्तावास आदाा रकमेसाठी संबंधीत पुरवठादार संस्थेकडे शिफारस देण्यात येते. सदर लाभार्थ्याने संबंधित पुरवठा संस्थेकडून औजारे खरेदी करणे आवश्यक आहे.

8. सक्षम अधिकाऱ्याचे पदनाम :-

कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, सोलापूर

9. विनंती अर्जासोबत लागणारे शुल्क :- नाही

10. इतर शुल्क :- निरंक

11. विनंती अर्जाचा नमुना :-

शेतकऱ्याने साध्या कागदावर स्वतः स्वाक्षरीने गट विकास अधिकारी, पंचायत समितीकडे औजारासाठी अनुदानाची मागणी अर्ज देणेत यावा.

12. सोबत जोडणे आवश्यक असलेल्या कागदपत्रांची यादी (दस्तऐवज / दाखले) :-

अनु.क्र. 2 मधील 4 प्रमाणे.

13. जोड कागदपत्राचा नमुना

मागणी अर्जासोबत वरील प्रमाणे (आु क्र. 2 मधील 4 प्रमाणे) कागदपत्रे.

14. कार्यपध्दती संदर्भात तक्रार निवारणासाठी संबंधित अधिकाऱ्याचे पदााम :-

कृ षि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, सोलापूर

15. तपशिलवार व प्रत्येक स्तरावर उपलब्ध निधी :-

सन 2010-11 मध्ये उपलब्ध एकूण निधी र.रु.83.11 लाख

16 ट्रक्टर खरेदी खाजगी विक्रेता/शासकीय पुरवठादार सस्था यांचेकडून खरेदी करता येते. परंतू त्यास बॅकेकडून कर्ज घेणे आवश्यक आहे.

17 पॉवर टिलर व रोटावेटर खरेदी शासकीय पुरवठादार संस्था यांचे मध्यस्थीशिवाय थेट खरेदी करता येईल. परंतू त्यास बॅक कर्ज प्रकरणाव्दारेच खरेदी करणे आवश्यक राहिल.

18 शासकीय पुरवठादार संस्थेकडून ट्रक्टर खरेदी मान्यता प्राप्त कंपनीचे खरेदी करता येतील. परंतू त्यास कृषि विकास अधिकारी यांची पूर्व संमत्ती घेवूनच खरेदी करता येईल.

19 ट्रक्टर चलित औजारे महाराष्ट्र कृषि उदयोग महामंडळ यांचेकडून खरेदी करता येईल परंत त्यास कृषि विकास अधिकारी यांची पूर्व संमत्ती घेणे आवश्यक राहिल.

20 खाजगी पुरवठादार संस्था/शासकीय पुरवठादार संस्था यांचेकडून खरेदी करण्यात येणारे ट्रक्टर टॅक्टरर्संना 40 एचपी पर्यंतच्याच टॅक्टरसना अनुदान देय राहिल.

रब्बी हंगाम सन 2010-2011 मधील तालुकानिहाय सरासरी क्षेत्र अहवाल.

अ.क्रं	**तालुका**	**सरासरी क्षेत्र हेक्टर**
1	2	3
1	उत्तर सोलापूर	35700
2	दक्षिण सोलापूर	81800
3	बार्शी	108200
4	अक्कलकोट	81800
5	मोहोळ	77100
6	माढा	88500
7	करमाळा	97400
8	पंढरपूर	77700
9	सांगोला	47800
10	माळशिरस	53400
11	मंगळवेढा	49300
एकूण		**7,98,700**

कृषि विकास अधिकारी,
जिल्हा परिषद,सोलापूर.